

Rolnummer 5798
Arrest nr. 131/2015 van 1 oktober 2015

ARREST

In zake : het beroep tot vernietiging van artikel 20 van de programmawet van 28 juni 2013, ingesteld door Roger Halleman en anderen.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters J. Spreutels en A. Alen, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, T. Merckx-Van Goey, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter J. Spreutels,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van het beroep en rechtspleging

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 30 december 2013 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 2 januari 2014, is beroep tot vernietiging ingesteld van artikel 20 van de programmawet van 28 juni 2013 (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 1 juli 2013, tweede editie) door Roger Hallemaans, de vzw « Medische Raad van het Universitair Verplegingscentrum Brugmann », de vzw « Medische Raad van het Universitair Kinderziekenhuis Koningin Fabiola », de vzw « Vereniging van de Ziekenhuisgeneesheren van IRIS Ziekenhuizen Zuid », de publiekrechtelijke vereniging « Ziekenhuisvereniging van Anderlecht, Sint-Gillis, Etterbeek en Elsene – Iris Ziekenhuizen Zuid », de publiekrechtelijke vereniging « Ziekenhuisvereniging van Brussel - Universitair Kinderziekenhuis Koningin Fabiola », de publiekrechtelijke vereniging « Ziekenhuisvereniging van Brussel – Universitair Verplegingscentrum Sint-Pieter », de publiekrechtelijke vereniging « Ziekenhuisvereniging van Brussel en Schaarbeek - Universitair Verplegingscentrum Brugmann » en de publiekrechtelijke vereniging « Ziekenhuisvereniging van Brussel – Universitair Verplegingscentrum Jules Bordet », bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. C. Molitor en Mr. J. Bourtembourg, advocaten bij de balie te Brussel.

De Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. N. Uyttendaele, advocaat bij de balie te Brussel, heeft een memorie ingediend, de verzoekende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend en de Ministerraad heeft ook een memorie van wederantwoord ingediend.

Bij beschikking van 29 oktober 2014 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers J.-P. Snappe en L. Lavrysen te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 26 november 2014 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 26 november 2014 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. In rechte

- A -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

Wat betreft de bevoegdheid om in rechte te treden

A.1.1. De Ministerraad betwist de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is ingesteld door de tweede verzoekende partij, aangezien de door haar overgelegde beslissing om in rechte te treden de advocaten gelast een vernietigingsberoep in te stellen tegen de artikelen 11 en 12 van de wet van 19 januari 2012 tot

wijziging van de wetgeving met betrekking tot de opvang van asielzoekers, artikelen die niets met het beroep te maken hebben.

Volgens de Ministerraad is de derde verzoekende partij evenmin gemachtigd om in rechte te treden omdat de door haar overgelegde beslissing om in rechte te treden enkel ondertekend is door de ondervoorzitter en de secretaris van de vzw terwijl het, volgens haar statuten, de raad van bestuur is die bevoegd zou zijn.

Wat de vierde verzoekende partij betreft, wijst de Ministerraad erop dat geen enkele door die vzw genomen beslissing om in rechte te treden wordt overgelegd, zodat het beroep eveneens onontvankelijk moet worden verklaard. Indien stuk nr. 5 zou worden beschouwd als zijnde dat document, dient erop te worden gewezen dat dit document noch de datum preciseert van de vergadering van de raad van bestuur waarnaar het verwijst, noch dat de raad van bestuur daadwerkelijk zou hebben beraadslaagd over het voorstel om het onderhavige beroep in te stellen. Bovendien zijn de bij dat document gevoegde statuten niet de statuten van de vierde verzoekende partij.

De Ministerraad is van mening dat het beroep, in zoverre het door de achtste verzoekende partij wordt ingesteld, eveneens onontvankelijk moet worden verklaard omdat uit het overgelegde uittreksel niet blijkt dat de raad van bestuur op geldige wijze zou hebben beslist om het beroep in te stellen.

De Ministerraad is ten slotte van mening dat het beroep dat is ingesteld door de negende verzoekende partij eveneens onontvankelijk is omdat het overgelegde uittreksel niet aangeeft dat er een beslissing is om het onderhavige beroep in te stellen.

A.1.2. De tweede verzoekende partij geeft toe dat zij een vergissing heeft begaan aangaande de beslissing om in rechte te treden die zij bij het indienen van het vernietigingsberoep heeft overgelegd, en zij legt de beslissing neer die werd genomen met het oog op het instellen van het onderhavige beroep.

De vierde verzoekende partij heeft wel degelijk haar beslissing om in rechte te treden ingediend, ook al bevat die beslissing enkele onnauwkeurigheden. Het voorstel van de raad van bestuur moet in feite worden beschouwd als een beslissing om in rechte te treden. Er dient ten slotte te worden gepreciseerd dat de medische raad van de Iris Ziekenhuizen Zuid de benaming « Vereniging van de Ziekenhuisgeneesheren van IRIS Ziekenhuizen Zuid » heeft.

Het voorstel van de raad van bestuur van de achtste verzoekende partij dient eveneens te worden beschouwd als de beslissing van die partij om in rechte te treden. Voor zover nodig legt die partij eveneens de beslissing neer van haar raad van bestuur waarbij de beslissing om in rechte te treden werd aangenomen.

Wat de negende verzoekende partij betreft, werd de beslissing die ter ondersteuning van het beroep werd neergelegd, gevolgd door een beslissing genomen op 24 oktober 2013, die als bijlage bij de memorie wordt neergelegd.

A.1.3. De Ministerraad repliceert dat het beroep onontvankelijk moet worden verklaard in zoverre het door de derde en de vierde verzoekende partij wordt ingesteld. De derde verzoekende partij betwist overigens niet het feit dat haar beroep tot vernietiging niet ontvankelijk kon worden ingesteld. Wat de vierde verzoekende partij betreft, toont niets aan dat de raad van bestuur daadwerkelijk zou hebben beraadslaagd over het aan hem voorgelegde voorstel om het onderhavige beroep in te stellen; de datum van de vergadering van de raad van bestuur waarop die beslissing zou zijn genomen, wordt overigens niet vermeld.

Wat het belang betreft

A.2.1. De verzoekende partijen zijn een doctor in de geneeskunde en verschillende rechtspersonen, verplegingscentra of -verenigingen, of ziekenhuizen. Zij doen blijken van hun belang om in rechte te treden door het feit dat zij kunnen worden geraakt door de toepassing van de bestreden bepaling in zoverre de tenlasteneming van de zorgverstrekkings in het kader van dringende medische hulp door de Belgische geneesheren en ziekenhuizen voortaan niet langer door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW) zal worden verzekerd voor de vreemdelingen die legaal in België verblijven op grond van artikel 9bis van de wet van 15 december 1980 « betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen », wegens een arbeidskaart B of een beroepskaart. Door de bestreden bepaling zullen zij noodzakelijkerwijs een aanzienlijk financieel nadeel lijden. De bepaling die gedeeltelijk betrekking heeft op de

geneeskunst zal hen raken in de uitoefening van hun geneeskunst en in het dagelijks verlenen van verstrekkingen van dringende medische hulp. De bestreden bepaling raakt hen dus rechtstreeks en heeft een ongunstige weerslag op hun situatie.

A.2.2. De Ministerraad betwist het belang van de verzoekende partijen om in rechte te treden. Hij wijst erop dat de bestreden bepaling niet rechtstreeks op hen van toepassing is en dat zij evenmin rechtstreeks betrekking heeft op de geneeskunst. Zij heeft enkel tot doel de taken van de OCMW's te beperken en een bepaalde categorie van personen uit te sluiten van de voordelen van hun optreden. Er is dus geen rechtstreeks en geïndividualiseerd verband tussen de verzoekende partijen en de betwiste bepaling.

De Ministerraad wijst bovendien erop dat de verzoekende partijen die rechtspersonen zijn (tweede tot negende verzoekende partij) zich niet beroepen op een eigen belang. De tweede, derde en negende verzoekende partij hebben als maatschappelijk doel de ziekenhuisgeneesheren van de vzw te vertegenwoordigen en ze, met hen als tussenpersoon, te betrekken bij de besluitvorming in het ziekenhuis. Zij zijn dus niet belast met de verdediging van de morele, financiële of professionele belangen van de ziekenhuisgeneesheren van de vereniging.

Het maatschappelijk doel van de vierde verzoekende partij bestaat erin voor haar leden de uitoefening van hun beroep te vergemakkelijken en activiteiten van wetenschappelijk onderzoek te bevorderen, om aan de patiënten die zich aan hen toevertrouwen een kwaliteitsvolle zorg te verstrekken, en dat vanuit een sociale ingesteldheid. Zij zet niet uiteen in welk opzicht de bestreden bepaling dat maatschappelijk doel zou raken. Hetzelfde geldt voor de vijfde verzoekende partij.

Het maatschappelijk doel van de zesde, zevende en achtste verzoekende partij is het beheer van een ziekenhuisvereniging. Zij hebben dus geen belang bij het onderhavige beroep.

Wat de eerste verzoekende partij betreft, wijst de Ministerraad erop dat zij haar hoedanigheid van geneesheer, onder het sociaal statuut van zelfstandige, binnen de Iris Ziekenhuizen Zuid, niet aantoonst en dat zij, bij ontstentenis van dat bewijs, niet aantoonst dat er een verband bestaat tussen de bestreden bepaling en haar situatie.

De Ministerraad wijst daarnaast erop dat het door de verzoekende partijen aangevoerde nadeel onzeker en zelfs hypothetisch is. Het financiële nadeel dat wordt aangevoerd berust op het postulaat dat de vreemdelingen die door de bestreden bepaling worden beoogd, niet in staat zouden zijn om financieel in te staan voor de kosten van de dringende medische hulp die zij zouden genieten. Dat postulaat is echter onjuist. Indien die categorie van vreemdelingen niet in staat zou zijn om in haar behoeften te voorzien, zou zij geen tijdelijke verblijfsvergunning hebben genoten, zodat zij niet van het voordeel van maatschappelijke dienstverlening zou zijn uitgesloten. Het aangevoerde nadeel vloeit overigens niet rechtstreeks voort uit de bestreden bepaling, maar uit de omstandigheid dat de beoogde vreemdelingen de kosten van de verstrekkingen van dringende medische hulp die zij zouden hebben genoten niet zouden betalen.

A.2.3. De verzoekende partijen antwoorden de Ministerraad dat, zoals zij aantonen in de uiteenzetting van het enige middel, geneesheren niet mogen weigeren, op straffe van zware strafrechtelijke en tuchtrechtelijke sancties, patiënten te behandelen die dringende en/of levensnoodzakelijke medische zorg behoeven. Sinds de inwerkingtreding van de bestreden bepaling werken de geneesheren die zorg verstrekken aan de door die bepaling beoogde vreemdelingen die niet de middelen hebben om de kosten van hun medische verstrekkingen te dragen, in werkelijkheid gratis. Aangezien een daghospitalisatie gemiddeld 1 000 euro kost en de gemiddelde hospitalisatieduur vijf dagen is, verplicht de bestreden bepaling de geneesheren en de verpleeginstellingen die bedragen ten laste te nemen. Dat financiële nadeel is verbonden aan de inwerkingtreding van de bestreden bepaling.

De eerste verzoeker oefent de functie uit van geneesheer, onder het sociaal statuut van zelfstandige, en is, binnen de Iris Ziekenhuizen Zuid, departementshoofd spoedgevallen en intensieve zorg, en diensthoofd intensieve zorg (IZ). Bij de uitoefening van zijn geneeskunst verleent hij dagelijks verstrekkingen van dringende medische hulp. Hij wordt dus rechtstreeks door de bestreden bepaling geraakt, die bovendien een ongunstige weerslag heeft op zijn situatie. Hij loopt immers het risico geen enkele bezoldiging te ontvangen in zoverre de OCMW's niet langer een terugbetaling voor medische hulp zouden kunnen toekennen en aldus de geneesheren voor de verleende verstrekkingen vergoeden. In dat verband dient rekening te worden gehouden met de manier waarop de geneesheren van het departement IZ en spoedgevallen van alle sites van de Iris Ziekenhuizen Zuid worden bezoldigd. Zoals blijkt uit de bijlage bij de memorie, werd een poolsysteem ingevoerd wat de

bezoldiging van de geneesheren betreft. De erelonen worden centraal geïnd en daarna verdeeld volgens een bepaalde verdeelsleutel, na aftrek van de gemeenschappelijke kosten. De bezoldiging van de geneesheren hangt dus rechtstreeks af van de gefactureerde en geïnde bedragen. Daaruit volgt dat elke inkomstenderving, zelfs de geringste, voor de betrokken geneesheren onvermijdelijk tot een financieel nadeel zal leiden.

De tweede, derde en vierde verzoekende partij kunnen eveneens door de bestreden bepaling worden geraakt. De medische raad is het orgaan dat de ziekenhuisgeneesheren in een ziekenhuis vertegenwoordigt. Wanneer de vergoedingsregeling van de geneesheren wordt gewijzigd, verplicht artikel 137 van de wet van 10 juli 2008 de beheerders van het ziekenhuis ertoe vooraf het advies van de medische raad in te winnen. In zoverre de erelonen van de geneesheren rechtstreeks door de bestreden bepaling zullen worden geraakt, mag men die verzoekende partijen niet weigeren in rechte te treden in het belang van de geneesheren die zij moeten vertegenwoordigen. Aangezien de bestreden bepaling zal leiden tot een gebrek aan financiering van bepaalde verleende verstrekkingen, zal de vergoedingsregeling van de geneesheren immers noodzakelijkerwijs moeten worden herbekeken en dienovereenkomstig gewijzigd.

De vijfde tot negende verzoekende partij beheren Brusselse ziekenhuizen van het netwerk Iris Zuid, waarin dagelijks door geneesheren medische zorg wordt verstrekt. De bestreden bepaling zal een onvermijdelijke financiële impact hebben op die ziekenhuizen en de geneesheren die er werken. Die verzoekende partijen zullen een percentage van het bedrag van de uitgegeven facturen verliezen, rekening houdend met de bestreden bepaling. Het beheer van de door de verzoekende partijen beheerde ziekenhuizen wordt dus rechtstreeks geraakt wegens dat financiële nadeel.

Op het argument van de Ministerraad volgens hetwelk de door de bestreden bepaling beoogde categorie van vreemdelingen in werkelijkheid in staat is om in haar behoeften te voorzien, antwoorden de verzoekende partijen dat niets toelaat ervan uit te gaan dat die personen, die aanvankelijk in staat waren om in hun behoeften te voorzien, nooit zullen terechtkomen in een moeilijke situatie zoals ziekte, jobverlies of, voor meer bepaald de zelfstandigen, het gebrek aan klanten, noch, bijgevolg, dat zij geen financiële problemen zullen hebben. Indien de bestreden bepaling die vreemdelingen verhindert maatschappelijke dienstverlening in ruime zin te genieten, is dat waarschijnlijk omdat sommige van die vreemdelingen in het verleden in een precaire situatie zijn terechtgekomen en maatschappelijke dienstverlening hebben genoten, wat de wetgever voortaan wilde verhinderen. Men kan bijgevolg niet beweren dat het nadeel onzeker of hypothetisch is.

A.2.4. De Ministerraad repliceert dat de verzoekende partijen geen voldoende zeker, rechtstreeks en persoonlijk belang hebben bij het onderhavige beroep. De tweede, derde en vierde verzoekende partij doen blijken van hun belang om in rechte te treden door het feit dat zij de geneesheren van de betrokken ziekenhuizen, van wie de erelonen rechtstreeks door de bestreden bepaling zullen worden geraakt, vertegenwoordigen. Hun belang is dus niet onderscheiden van het belang van hun leden. Zij zetten bovendien niet uiteen in welk opzicht de bestreden bepaling afbreuk zou doen aan hun maatschappelijk doel, namelijk de ziekenhuisgeneesheren vertegenwoordigen en ze betrekken bij de besluitvorming. De Ministerraad wijst nog erop dat het aangevoerde financieel nadeel niet rechtstreeks voortvloeit uit de bestreden bepaling, maar uit het feit dat de patiënten voor wie men de zorg op zich neemt de medische erelonen niet zouden betalen. In dat geval zou het de betrokken ziekenhuizen nog steeds vrij staan om met alle rechtsmiddelen de hun verschuldigde erelonen in te vorderen. Het aangevoerde financieel nadeel zou dus een gevolg zijn van de inertie van de verzoekende partijen. Dat argument kan eveneens worden tegengesteld aan de vijfde tot negende verzoekende partij.

Betreffende het argument dat niets toelaat ervan uit te gaan dat de beoogde vreemdelingen nooit in een moeilijke situatie zullen terechtkomen, repliceert de Ministerraad dat, gelet op alle verplichte elementen van een arbeidsovereenkomst, het weinig waarschijnlijk is dat een persoon die over zulk een overeenkomst beschikt, zich in dermate grote financiële problemen bevindt dat hij niet de kosten van de dringende medische hulp die hem zou worden verleend, zou kunnen dragen. Personen die over een arbeidskaart beschikken, kunnen zich zeker bij een ziekenfonds aansluiten. Er werd onderzocht of diegenen die over een arbeidskaart beschikken de financiële draagkracht hebben en kansen op slagen bij datgene wat ze op professioneel vlak ondernemen. De personen op wie de bestreden bepaling betrekking heeft, hebben overigens ook recht op een werkloosheidsuitkering voor zover zij aan de wettelijke voorwaarden voldoen. De Ministerraad besluit daaruit dat het risico dat de beoogde personen de medische facturen niet betalen bijzonder gering is, zodat het aangevoerde nadeel onzeker en zelfs hypothetisch is.

Wat de eerste verzoekende partij betreft, repliceert de Ministerraad dat het aangevoerde nadeel om dezelfde redenen onzeker en zelfs hypothetisch is. Die verzoeker toont bovendien niet de hoedanigheid van geneesheer aan waarop hij zich beroept.

Ten aanzien van het enige middel

A.3.1. Het enige middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 422*bis* en 422*ter* van het Strafwetboek en met de Code van geneeskundige plichtenleer van 19 november 1975. De verzoekende partijen verwijten de bestreden bepaling dat zij erin voorziet dat de tenlasteneming van de zorgverstrekkingen in het kader van dringende medische hulp door de Belgische geneesheren en ziekenhuizen aan vreemdelingen die legaal in België verblijven op grond van artikel 9*bis* van de wet van 15 december 1980, wegens een arbeidskaart B of een beroepskaart, niet langer door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn zal worden verzekerd. Die bepaling behandelt aldus op verschillende wijze, enerzijds, de geneesheren en ziekenhuizen die zorg verstrekken aan vreemdelingen die illegaal in België verblijven en, anderzijds, de geneesheren en ziekenhuizen die zorg verstrekken aan de door de bepaling beoogde vreemdelingen, omdat de eerste categorie een, althans gedeeltelijke, betaling zal kunnen verkrijgen van de kosten die zijn gemaakt in het kader van de dringende medische hulp, terwijl de tweede geen enkele terugbetaling zal verkrijgen van de verleende verstrekkingen van dringende medische hulp. De verzoekende partijen zien niet de objectieve en redelijke motieven die dat verschil in behandeling op het vlak van de tenlasteneming van dringende medische hulp zouden kunnen rechtvaardigen. Zij wijzen erop dat, in zoverre artikel 422*bis* van het Strafwetboek diegene die verzuimt hulp te verlenen of te verschaffen aan iemand die in groot gevaar verkeert strafrechtelijk sanctioneert, het de geneesheren en de ziekenhuizen verplicht de levensnoodzakelijke zorg te bieden aan iedere persoon die in groot gevaar verkeert, ongeacht zijn herkomst, zijn hoedanigheid of de regelmatigheid van zijn verblijf. De bestreden bepaling dwingt hen echter voortaan zorg in het kader van dringende medische hulp te verstrekken aan patiënten voor wie geen enkele tenlasteneming van de gemaakte kosten zal worden verzekerd, en dat zonder enige objectieve en redelijke verantwoording.

A.3.2. De Ministerraad wijst vooraf erop dat het Grondwettelijk Hof niet bevoegd is om over te gaan tot een grondwettigheidstoets van de bestreden bepaling aan de artikelen 422*bis* en 422*ter* van het Strafwetboek en aan de Code van geneeskundige plichtenleer van 19 november 1975. In elk geval begrijpt de Belgische Staat niet goed in welk opzicht de bestreden bepaling in verband zou kunnen worden gebracht met die bepalingen. Zij verhindert de verzoekende geneesheren en ziekenhuizen niet hulp te bieden aan personen in gevaar, zoals voorgeschreven bij artikel 422*bis* van het Strafwetboek. De plicht tot bijstand aan personen in gevaar geldt los van elke financiële of geldelijke overweging. In werkelijkheid verwijten de verzoekers de bestreden bepaling dat zij hen dwingt zorg te verstrekken waarvoor geen enkele tenlasteneming van de kosten is verzekerd. Het gaat echter om de essentie zelf van de plicht tot bijstand aan personen in gevaar : zij geldt voor iedereen en los van de hoedanigheid, de herkomst, de regelmatigheid van verblijf, het vermogen van de geholpen persoon, of, *in casu*, van het feit dat de tenlasteneming van de gemaakte kosten door de Belgische Staat zal worden verzekerd of gewaarborgd.

De Ministerraad besluit dus dat de grondwettigheid van de bestreden bepaling enkel kan worden getoetst aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. Om die toetsing uit te voeren, dient rekening te worden gehouden met het doel van de wetgever dat erin bestaat misbruiken van het recht op maatschappelijke dienstverlening en op maatschappelijke integratie weg te werken. Het in het middel aangeklaagde verschil in behandeling berust op een differentiatie criterium dat objectief en redelijk kan worden verantwoord, namelijk het bestaan en de aard van de verblijfsvergunning van patiënten. Het feit dat de door de bestreden bepaling beoogde patiënten zijn uitgesloten van het voordeel van maatschappelijke dienstverlening kan *in casu* worden verantwoord door het feit dat zij over werk beschikken - waardoor zij een verblijfsvergunning op grond van artikel 9*bis* van de wet van 15 december 1980 konden genieten - en, bijgevolg, over voldoende financiële middelen om in hun levensonderhoud en in dat van hun gezin te voorzien. Het is dus verantwoord en evenredig ten opzichte van het nagestreefde doel die categorie van personen uit te sluiten van het voordeel van maatschappelijke dienstverlening. De afdeling wetgeving van de Raad van State heeft overigens geoordeeld dat de ontworpen regeling niet onevenredig lijkt omdat zij beperkt is in de tijd wat betreft het recht op maatschappelijke dienstverlening voor onderdanen van de Europese Unie, namelijk de eerste drie maanden van hun verblijf, en omdat men eveneens kan veronderstellen, wat het recht op maatschappelijke integratie betreft, dat de betrokken persoon werkt.

De Ministerraad besluit dan ook dat het enige middel niet gegrond is.

A.3.3. De verzoekende partijen antwoorden de Ministerraad dat zij niet vragen de bestreden bepaling rechtstreeks te toetsen aan de artikelen 422*bis* en 422*ter* van het Strafwetboek en aan de Code van geneeskundige plichtenleer, maar dat zij zich beroepen op een gecombineerde lezing van de artikelen 10 en 11

van de Grondwet met die bepalingen om het niet-verantwoorde verschil in behandeling dat wordt doorgevoerd tussen verschillende categorieën van geneesheren, te betwisten. Zij beroepen zich in dat verband op het arrest nr. 159/2007 van 19 december 2007. De bepalingen van de Code van geneeskundige plichtenleer die betrekking hebben op de verplichting, voor geneesheren, om hulp te bieden aan hun patiënten, zijn de artikelen 5, 6 en 118. Uit die bepalingen blijkt duidelijk dat geneesheren verplicht zijn hulp te bieden aan personen die dringende en onmiddellijke zorg behoeven, op straffe van strafrechtelijke en tuchtrechtelijke sancties. Er zijn overigens veroordelingen uitgesproken ten aanzien van geneesheren, op grond van de artikelen 422*bis* en 422*ter* van het Strafwetboek. Sinds de inwerkingtreding van de bestreden bepaling zijn geneesheren bijgevolg verplicht patiënten te behandelen die de kosten van hun verzorging niet kunnen betalen en die geen enkele maatschappelijke dienstverlening genieten.

Wat de artikelen 10 en 11 van de Grondwet betreft, wijzen de verzoekende partijen erop dat het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State over de bestreden bepaling summier is in zoverre, wegens de door de Regering aangevoerde dringende noodzakelijkheid, de afdeling wetgeving van de Raad van State over slechts vijf dagen kon beschikken om haar advies te verstrekken. Tijdens de parlementaire voorbereiding heeft de wetgever evenmin de, met name financiële, situatie van de zorginstellingen die dringende zorg verstrekken aan de door de bestreden bepaling beoogde vreemdelingen, grondig onderzocht. De grondwettigheid van de bestreden bepaling dient bijgevolg grondiger te worden onderzocht.

De door de bestreden bepaling beoogde vreemdelingen zijn gemachtigd om in België te verblijven omdat zij er werken. Niets laat toe ervan uit te gaan dat die personen nooit zullen terechtkomen in een moeilijke en preciaire situatie zoals ziekte, jobverlies of, meer bepaald voor zelfstandigen, een gebrek aan klanten, noch dat zij geen financiële problemen zullen hebben. Door ervan uit te gaan dat een vreemdeling die geacht wordt in België te werken altijd en in elke omstandigheid over voldoende financiële inkomsten zal beschikken om in zijn behoeften en in die van zijn gezin te voorzien, baseert de wetgever zich op een onjuist postulaat. De verantwoording die steunt op de bestrijding van sociale fraude is niet pertinent. De vereisten voor een terugbetaling door de federale Staat zijn dermate drastisch dat sociale fraude op dat gebied onbestaande is. Tot toekenning van medische hulp wordt beslist na een sociaal onderzoek, dat huisbezoeken en een bewijs van de staat van armoede omvat. Gezien de controles en de bijzonder strenge onderzoeken laat niets toe te beweren dat er sprake is van sociale fraude, wat de door de bestreden bepaling beoogde vreemdelingen betreft.

Het criterium waarop het in het middel aangeklaagde verschil in behandeling steunt, is overigens niet pertinent en leidt tot een ander verschil in behandeling voor de geneesheren en de zorginstellingen. Noch de parlementaire voorbereiding, noch de memories van de Ministerraad geven in dat verband een pertinente verantwoording. Zelfs indien men erkent dat het nagestreefde doel rechtmatig, objectief en niet willekeurig is - *quod non* -, zijn de aangevoerde middelen niet pertinent, noch evenredig. Het is overigens tegenstrijdig ervan uit te gaan dat het door de wet nagestreefde doel een weigering van maatschappelijke dienstverlening, met inbegrip van dringende medische hulp, aan de beoogde vreemdelingen zou zijn, terwijl de geneesheren hun plichten inzake het verstrekken van dringende hulp aan personen die dat nodig hebben, zouden moeten blijven nakomen. Indien men de redenering van de Ministerraad volgt, zijn de enige personen die door de bestreden bepaling worden benadeeld niet de beoogde vreemdelingen, maar de geneesheren en de zorginstellingen die hun dringende zorg verstrekken. Voor het overige wordt op geen enkele manier aangetoond dat het weigeren van een financiële tenlasteneming van de kosten verbonden aan dringende medische hulp die wordt verstrekt aan de door de bestreden bepaling beoogde vreemdelingen, een pertinente maatregel zou zijn om het doel te bereiken dat erin bestaat misbruiken inzake maatschappelijke dienstverlening te vermijden. Men kan immers redelijkerwijs niet ervan uitgaan dat vreemdelingen zich, door het uitoefenen van hun verblijfsrecht, enkel naar België zouden willen begeven om er dringende medische hulp te genieten. Het dringende karakter van die hulp is onverenigbaar met het uitvoeren van een voornemen om van woonplaats te veranderen.

De verzoekende partijen verwijten de wetgever ten slotte dat hij geenszins het evenredige karakter van de maatregel ten opzichte van het nagestreefde doel heeft onderzocht. In zoverre de middelen die worden aangewend om het nagestreefde doel te bereiken niet pertinent zijn, kan men onmogelijk ervan uitgaan dat zij evenredig zijn, aangezien zij een nadeel creëren voor de verzoekende partijen, nadeel dat zelfs niet toelaat het nagestreefde doel te bereiken.

A.3.4. Bij wijze van inleiding preciseert de Ministerraad dat de eed die door geneesheren wordt afgelegd, hen ertoe verplicht te werken aan een gezondheidszorg die voor iedereen toegankelijk is.

In hoofdorde repliceert de Ministerraad dat de bestreden bepaling geen enkel gevolg heeft voor de situatie van de verzoekende partijen en enkel een eventuele wijziging impliceert van de schuldenaar van de erelonen die uit de beoogde verstrekkingen voortvloeien.

In ondergeschikte orde preciseert de Ministerraad dat de bestreden bepaling drie doelstellingen nastreeft : misbruiken van de immigratiewetgeving beperken, misbruiken op het gebied van sociale fraude beperken en besparingen doorvoeren. Het aangeklaagde verschil in behandeling berust op een differentiatie criterium dat objectief en redelijk kan worden verantwoord, namelijk het bestaan en de aard van de verblijfsvergunning van vreemdelingen. Het is adequaat en pertinent om personen die een beperkte verblijfsvergunning en voldoende inkomsten genieten, die beschermd zijn door de arbeidswetgeving die op hen van toepassing is en die werkloosheidsuitkeringen kunnen genieten en zich bij een ziekenfonds kunnen aansluiten, van het voordeel van maatschappelijke dienstverlening uit te sluiten. Het gaat immers om een van de minst kwetsbare categorieën van vreemdelingen, wegens het feit dat zij zeker over werk beschikken. De bestreden bepaling kan eveneens misbruiken van de immigratiewetgeving beperken of ontmoedigen. Immers, een persoon die tot dan toe de mogelijke inkomsten uit een arbeidskaart of een beroepskaart zou hebben kunnen overdrijven om een beperkte verblijfsvergunning te verkrijgen, door ervan uit te gaan dat hem in ieder geval maatschappelijke dienstverlening zou kunnen worden toegekend, zal zich bewust worden van het risico dat hij neemt, wegens het feit dat hij van maatschappelijke dienstverlening is uitgesloten. De bepaling maakt het dus mogelijk die personen verantwoordelijkheidsbesef bij te brengen en zich ervan te vergewissen dat de immigratie op grond van artikel 9bis uitsluitend door professionele redenen wordt gemotiveerd. De Ministerraad preciseert ten slotte dat de bestreden bepaling wel degelijk tot doel heeft sociale fraude te bestrijden en dat zij het mogelijk maakt dat doel te bereiken.

- B -

Ten aanzien van de bestreden bepaling

B.1.1. Het bestreden artikel 20 van de programmawet van 28 juni 2013 voegt een artikel 57sexies in in de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, dat luidt als volgt :

« In afwijking van de bepalingen van deze wet is de maatschappelijke dienstverlening door het centrum niet verschuldigd aan de vreemdeling die gemachtigd werd tot een verblijf op basis van artikel 9bis van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, omwille van een arbeidskaart B of een beroepskaart ».

B.1.2. Artikel 9bis, § 1, eerste lid, van de voormelde wet van 15 december 1980 bepaalt :

« In buitengewone omstandigheden en op voorwaarde dat de vreemdeling over een identiteitsdocument beschikt, kan de machtiging tot verblijf worden aangevraagd bij de burgemeester van de plaats waar hij verblijft. Deze maakt ze over aan de minister of aan diens gemachtigde. Indien de minister of diens gemachtigde de machtiging tot verblijf toekent, zal de machtiging tot verblijf in België worden afgegeven ».

B.1.3. Artikel 1 van de organieke wet van 8 juli 1976 bepaalt :

« Elke persoon heeft recht op maatschappelijke dienstverlening. Deze heeft tot doel eenieder in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid.

Er worden openbare centra voor maatschappelijk welzijn opgericht die, onder de door deze wet bepaalde voorwaarden, tot opdracht hebben deze dienstverlening te verzekeren ».

B.1.4. Artikel 57, § 2, van dezelfde wet beperkt het recht op maatschappelijke dienstverlening tot dringende medische hulp wanneer het gaat om vreemdelingen die illegaal in het Rijk verblijven.

Overigens bepaalt artikel 57*quinquies*, dat in die wet werd ingevoegd bij artikel 12 van de wet van 19 januari 2012 tot wijziging van de wetgeving met betrekking tot de opvang van asielzoekers :

« In afwijking van de bepalingen van deze wet is de maatschappelijke dienstverlening door het centrum niet verschuldigd aan onderdanen van lidstaten van de Europese Unie en hun familieleden gedurende de eerste drie maanden van het verblijf of, in voorkomend geval de langere periode zoals bedoeld in artikel 40, § 4, eerste lid, 1°, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, noch is het verplicht om vóór de verwerving van het duurzame verblijfsrecht steun voor levensonderhoud toe te kennen ».

Bij zijn arrest nr. 95/2014 van 30 juni 2014 heeft het Hof die bepaling vernietigd in zoverre zij van toepassing was op de niet-Belgische burgers van de Europese Unie die de status van werknemer (al dan niet in loondienst) hebben of behouden, alsook op hun familieleden die legaal op het grondgebied verblijven. Bij hetzelfde arrest heeft het Hof dezelfde bepaling vernietigd in zoverre zij de openbare centra voor maatschappelijk welzijn toeliet dringende medische hulp te weigeren aan onderdanen van de lidstaten van de Europese Unie en aan hun familieleden gedurende de eerste drie maanden van hun verblijf.

B.1.5. Tot de inwerkingtreding van de bestreden bepaling was geen enkele categorie van vreemdelingen door de organieke wet van 8 juli 1976 uitgesloten van toekenning van dringende medische hulp.

B.1.6. De bestreden bepaling sluit vreemdelingen die een wettelijk verblijfsrecht in België hebben, uit van het recht op maatschappelijke dienstverlening wanneer dat verblijfsrecht hun op grond van het voormelde artikel 9bis van de wet van 15 december 1980 is toegekend en wanneer die toekenning gemotiveerd was door de omstandigheid dat zij houder waren van hetzij een arbeidskaart B die hen toestaat een baan uit te oefenen, hetzij een beroepskaart die hen toestaat een zelfstandig beroep uit te oefenen.

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van het beroep

B.2.1. Het verzoekschrift is ingesteld door een doctor in de geneeskunde, door de vzw « Medische Raad van het Universitair Verplegingscentrum Brugmann », door de vzw « Medische Raad van het Universitair Kinderziekenhuis Koningin Fabiola », door de vzw « Vereniging van de Ziekenhuisgeneesheren van de IRIS Ziekenhuizen Zuid », en door vijf publiekrechtelijke ziekenhuisverenigingen.

B.2.2. De Grondwet en de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof vereisen dat elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die een beroep tot vernietiging instelt, doet blijken van een belang. Van het vereiste belang doen slechts blijken de personen wier situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt.

De eerste verzoeker oefent de functie uit van arts, onder het sociaal statuut van zelfstandige, binnen de ziekenhuisvereniging « IRIS Ziekenhuizen Zuid ». Volgens hem beschikt hij over een rechtstreeks en persoonlijk belang om in rechte op te treden, in zoverre de bestreden bepaling betrekking heeft op de dringende medische hulp die de openbare centra voor maatschappelijk welzijn verlenen aan de vreemdelingen die gemachtigd werden tot een verblijf op grond van het voormelde artikel 9bis van de wet van 15 december 1980, wegens een arbeidskaart B of een beroepskaart, en in zoverre hij, bij de uitoefening van de geneeskunst, mogelijk zorg moet verstrekken die onder de dringende medische hulp valt. Hij verantwoordt zijn belang om in rechte op te treden eveneens door het feit dat hij, voor de uitoefening van dergelijke prestaties, het risico liep geen bezoldiging meer te ontvangen.

B.2.3. In zoverre zij gevolgen zou kunnen hebben voor de bezoldiging van de artsen die zorg moeten verstrekken in het kader van een dringende medische hulp in een

ziekenhuismilieu, kan de bestreden bepaling hun financiële situatie of beroepsactiviteit rechtstreeks en ongunstig aantasten. De eerste verzoekende partij heeft er dus belang bij de vernietiging van die bepaling te vorderen.

B.2.4. Aangezien de eerste verzoekende partij doet blijken van een belang om in rechte op te treden en haar beroep ontvankelijk is, dient het Hof niet na te gaan of dat ook geldt voor de andere verzoekende partijen.

Ten aanzien van het enige middel

B.3. Het enige middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 422bis en 422ter van het Strafwetboek en met de Code van geneeskundige plichtenleer van 19 november 1975.

De verzoekende partijen verwijten de bestreden bepaling dat zij tot gevolg heeft dat de kosten van de zorgverstrekkingen in het kader van dringende medische hulp door Belgische artsen en ziekenhuizen, aan vreemdelingen die legaal in België verblijven op grond van artikel 9bis van de wet van 15 december 1980, wegens een arbeidskaart B of een beroepskaart, niet langer door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn kunnen worden ten laste genomen. Die bepaling behandelt aldus op verschillende wijze, enerzijds, de artsen en ziekenhuizen die zorg verstrekken aan illegaal in België verblijvende vreemdelingen en, anderzijds, de artsen en ziekenhuizen die zorg verstrekken aan de door de bepaling beoogde vreemdelingen, aangezien de eerste categorie een, op zijn minst gedeeltelijke, betaling van de kosten gemaakt in het kader van de dringende medische hulp kan verkrijgen door tussenkomst van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, terwijl dat voor de tweede categorie niet het geval is.

Het verschil in behandeling tussen de in het middel beoogde categorieën vloeit voort uit het verschil in behandeling dat de bestreden bepaling invoert, wat dringende medische hulp betreft, tussen vreemdelingen die illegaal in België verblijven en vreemdelingen op wie die bepaling betrekking heeft. Het Hof dient bijgevolg de bestaanbaarheid van dat laatste verschil in behandeling met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie te onderzoeken.

B.4.1. Het is op basis van de inhoud van het verzoekschrift dat het Hof de draagwijdte van het beroep bepaalt. Uit de uiteenzetting van het enige middel blijkt dat het beroep tot vernietiging alleen betrekking heeft op artikel 20 van de programmawet van 28 juni 2013 in zoverre artikel 57*sexies* dat het in de wet van 8 juli 1976 invoegt bepaalt dat dringende medische hulp door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn niet verschuldigd is aan de vreemdeling die gemachtigd werd tot een verblijf op grond van het voormelde artikel 9*bis* van de wet van 15 december 1980, wegens een arbeidskaart B of een beroepskaart. Het Hof beperkt zijn onderzoek tot dat gedeelte van de bestreden bepaling en spreekt zich niet uit over de grondwettigheid van het voormelde artikel 57*sexies* in zoverre het de betrokken vreemdelingen andere maatschappelijke dienstverlening dan dringende medische hulp ontnemt.

B.4.2. In zoverre de verzoekende partijen de schending aanvoeren van de artikelen 422*bis* en 422*ter* van het Strafwetboek en van de Code van geneeskundige plichtenleer van 19 november 1975, dient te worden vastgesteld dat het Hof niet bevoegd is om wetkrachtige normen aan die bepalingen te toetsen, zij het in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.5.1. Artikel 57, § 2, van de organieke wet van 8 juli 1976 bepaalt :

« In afwijking van de andere bepalingen van deze wet, is de taak van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn beperkt tot :

1° het verlenen van dringende medische hulp, wanneer het gaat om een vreemdeling die illegaal in het Rijk verblijft;

[...] ».

B.5.2. Artikel 57, § 2, derde lid, van de organieke wet van 8 juli 1976 machtigt de Koning ertoe te bepalen wat onder dringende medische hulp moet worden begrepen.

Artikel 1 van het koninklijk besluit van 12 december 1996 « betreffende de dringende medische hulp die door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn wordt verstrekt aan de vreemdelingen die onwettig in het Rijk verblijven » definieert die als :

« hulp die een uitsluitend medisch karakter vertoont en waarvan de dringendheid met een medisch getuigschrift wordt aangetoond. Deze hulp kan geen financiële steunverlening, huisvesting of andere maatschappelijke dienstverlening in natura zijn.

Dringende medische hulp kan zowel ambulantly worden verstrekt als in een verplegingsinstelling, zoals bedoeld in artikel 1, 3°, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Dringende medische hulp kan zorgverstrekking omvatten van zowel preventieve als curatieve aard ».

B.6. De memorie van toelichting bij de bestreden bepaling vermeldt :

« De machtiging tot een verblijf op basis van artikel 9bis, enkel wanneer die aan de betrokkenen afgeleverd werd omwille van het bestaan van een arbeidskaart B of een beroepskaart, geeft geen recht op maatschappelijke dienstverlening. Gelet op het feit dat het de uitoefening van een professionele activiteit is die de machtiging tot verblijf van de betrokkenen rechtvaardigt, is het niet logisch dat de betrokkenen een aanspraak kunnen maken op het recht op maatschappelijke dienstverlening op basis van die machtiging tot verblijf » (*Parl. St.*, Kamer, 2012-2013, DOC 53-2853/001, p. 18).

Tijdens de parlementaire voorbereiding werd opgemerkt dat « tijdens het verblijf voor beperkte duur [...] er bijgevolg geen toegang [zal] zijn tot het OCMW » (*ibid.*, DOC 53-2853/011, p. 4).

Volgens de bevoegde staatssecretaris :

« [spitst] de regeling zich [toe] op de mensen die een tijdelijk verblijf krijgen dat verbonden is aan de beroepskaart B. Het gaat in geen geval om personen die een onbeperkt verblijf hebben.

Daarnaast wordt er sowieso meer en meer ingezet op de kruising van databanken, zowel bij DVZ als bij de POD Maatschappelijke Integratie. Bij die laatste heeft de staatssecretaris negen extra gegevensstromen laten ontwikkelen, precies om de koppeling van gegevens mogelijk te maken. Tevens valt op te merken dat het niet enkel gaat om het realiseren van een koppeling. Het komt er tevens op aan om de diensten voldoende te bestaffen om de noodzakelijke conclusies te trekken en in te staan voor het vervolgtraject, en dus voor de eventuele wijziging van het verblijfsrecht. Er moeten dus niet enkel middelen worden voorzien voor de nieuwe gegevensstromen, maar ook voor het personeel dat de gegevens moet interpreteren en er de nodige gevolgen aan moet verbinden.

[...]

[...] een extrapolatie van de gegevens van 2012 voor 2013 [levert] een bedrag [op] van 600 000 euro voor artikel 20 van het ontwerp, en 1,2 miljoen euro voor wat betreft artikel 21 » (*ibid.*, pp. 7-9).

Tijdens de bespreking in de Senaatscommissie bevestigde de staatssecretaris de positieve budgettaire impact van de maatregel :

« Gegeven de budgettaire context, diende de staatssecretaris van de regering 5 miljoen euro te vinden voor de toegang tot het OCMW. Dit is een zeer moeilijke opdracht omdat de OCMW's het laatste vangnet vormen » (*Parl. St.*, Senaat, 2012-2013, nr. 5-2169/4, p. 3).

Wat de door de maatregel beoogde vreemdelingen betreft, preciseerde zij het volgende :

« Er mag [...] van worden uitgegaan dat zij arbeidsgeschikt zijn gedurende hun verblijf van beperkte duur.

Om die reden zullen de betrokkenen dan ook geen toegang hebben tot het OCMW gedurende het verblijf voor beperkte duur. Uiteraard zullen er afwijkingen mogelijk zijn. Wanneer iemand die werkt ziek wordt zal hij ons grondgebied niet onmiddellijk moeten verlaten » (*ibid.*).

In antwoord op een parlementaire vraag, antwoordde de staatssecretaris overigens dat « de maatregel [moest] gekaderd worden in de algemene strijd tegen de sociale fraude » :

« Personen die in het kader van hun aanvraag tot machtiging tot verblijf op basis van artikel 9*bis* van de Vreemdelingenwet bewijzen voorleggen van een tewerkstelling in het kader van een arbeidscontract of op zelfstandige basis kunnen als gevolg van de invoering van voornoemd artikel niet langer de dag nadat zij gemachtigd werden tot een verblijf komen aankloppen bij het Openbaar Centrum voor maatschappelijk welzijn (OCMW) met de vraag tot financiële steun.

[...]

De laatste jaren werden er reeds voor verschillende andere groepen van vreemdelingen mechanismen ingevoerd om na te gaan of de redenen die de betrokkenen inroepen om toegang te krijgen tot ons grondgebied wel met de werkelijkheid stroken. Door de invoering van artikel 57*sexies* wordt er ook een dergelijke maatregel voorzien voor die personen die werden gemachtigd tot een verblijf op basis van artikel 9*bis* van de Vreemdelingenwet omwille van een arbeidskaart B of een beroepskaart » (Senaat, 2012-2013, schriftelijke vraag nr. 5-9739 van 24 juli 2013).

B.7. Uit wat voorafgaat volgt dat alleen de vreemdelingen die gemachtigd zijn tot een beperkt verblijf op grond van artikel 9*bis* van de wet van 15 december 1980, wegens de toekenning van een arbeidskaart B of het bezit van een beroepskaart, het recht op maatschappelijke dienstverlening en, bijgevolg, het recht op dringende medische hulp worden ontnomen. In zoverre zij die vreemdelingen het recht op dringende medische hulp ontnemt, creëert de bestreden bepaling een verschil in behandeling tussen die vreemdelingen en de andere vreemdelingen die die hulp wel genieten op grond van artikel 57 van de organieke wet van 8 juli 1976, zelfs indien zij illegaal in het land verblijven.

B.8.1. De afgifte van een arbeidskaart B of een beroepskaart is aan verscheidene strikte voorwaarden onderworpen.

Overeenkomstig de artikelen 4 en volgende van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, dient de vreemdeling in de regel reeds over een arbeidskaart B te beschikken alvorens hij een machtiging tot verblijf kan verkrijgen. Een beroepskaart kan worden aangevraagd door een vreemdeling die reeds wettig op het grondgebied verblijft, doch dient, wanneer dat niet het geval is, te worden aangevraagd vanuit het land van herkomst of het land waar men wettig verblijft.

Indien een vreemdeling - zoals in het geval beoogd door de bestreden bepaling -, een machtiging tot verblijf krijgt op basis van artikel 9*bis* van de wet van 15 december 1980 wegens een arbeidskaart B of een beroepskaart, en de aanvraag voor de arbeidskaart of de beroepskaart derhalve gebeurt nadat hij reeds het land is binnengekomen en nog niet over een verblijfsrecht beschikt, wordt hem dus een uitzondering op die voorwaarden, die in beginsel voor alle vreemdelingen gelden, toegestaan. Het verkrijgen van dat verblijfsrecht is afhankelijk van het bestaan van buitengewone omstandigheden die restrictief worden beoordeeld door de Dienst Vreemdelingenzaken.

B.8.2. Een arbeidskaart B wordt toegestaan aan een vreemdeling voor maximum twaalf maanden - termijn die kan worden hernieuwd - en is beperkt tot tewerkstelling bij één werkgever (artikel 3 van het koninklijk besluit van 9 juni 1999 houdende de uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers). Voorts bepaalt artikel 34, 6°, van datzelfde koninklijk besluit, dat de arbeidsvergunning en de arbeidskaart worden geweigerd wanneer « zij worden aangevraagd voor een betrekking

wanneer aan deze tewerkstelling geen inkomsten verbonden zijn die de werknemer in staat stellen in zijn behoeften of in die van zijn gezin te voorzien ».

Een aanvraag tot het verkrijgen van een beroepskaart met het oog op het uitoefenen van een activiteit als zelfstandige dient te worden gerechtvaardigd door de overlegging van een document waaruit blijkt dat aan de gestelde voorwaarden is voldaan (artikel 6, § 2, van het koninklijk besluit van 2 augustus 1985 houdende uitvoering van de wet van 19 februari 1965 betreffende de uitoefening van de zelfstandige beroepsactiviteiten der vreemdelingen). Bij het beoordelen van de aanvraag houdt de bevoegde overheid onder meer rekening met het economisch nut van de voorgestelde activiteit, zoals het beantwoorden aan een economische behoefte, het scheppen van werkgelegenheid, de nuttige investeringen, de economische weerslag op de ondernemingen in België, de mogelijkheden tot export en het vernieuwende of gespecialiseerde karakter van de activiteit. Het niet-naleven van de voorwaarden die aan de aflevering van de beroepskaart zijn verbonden, kan worden gesanctioneerd door de Raad voor Economisch Onderzoek inzake Vreemdelingen en wordt tevens beteugeld met strafsancities (artikelen 7-14 van de wet van 19 februari 1965).

B.8.3. Uit de vermelde voorwaarden blijkt dat de toekenning van een machtiging tot verblijf wegens het bezit van een arbeidskaart B of van een beroepskaart tijdelijk is, zeer strikt is geregeld en onlosmakelijk is verbonden met de uitoefening van een beroepsactiviteit, waarbij erop wordt toegezien dat de betrokkenen over voldoende middelen beschikken zodat ze in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien voor de beperkte duur van hun verblijf in België. Er mag dus redelijkerwijs worden aangenomen dat de grote meerderheid van de vreemdelingen die een tijdelijk verblijfsrecht hebben verkregen wegens een arbeidskaart of een beroepskaart over voldoende inkomsten beschikken om zich te behoeden voor armoede, zodat zij doorgaans niet beantwoorden aan de voorwaarden die het recht op maatschappelijke dienstverlening openen.

B.9. Uit de in B.6 geciteerde parlementaire documenten blijkt dat de bestreden bepaling werd verantwoord, enerzijds, door de specifieke motivering van de toekenning van een verblijfsvergunning aan de betrokken vreemdelingen en, anderzijds, door de noodzaak om sociale fraude en fraude inzake toegang tot het verblijfsrecht te bestrijden. Bovendien blijkt uit de verklaringen van de bevoegde staatssecretaris dat de wetgever ook een budgettaire doelstelling nastreefde.

B.10.1. Dringende medische hulp is een essentieel element van het recht op maatschappelijke dienstverlening. Het gaat om een grondrecht zonder hetwelk het recht op menselijke waardigheid niet kan worden gewaarborgd. Om die reden wordt het krachtens artikel 57, § 2, van de organieke wet van 8 juli 1976 toegekend aan de vreemdelingen die illegaal in België verblijven en die in principe geen recht hebben op maatschappelijke dienstverlening, krachtens artikel 57, § 1, van diezelfde organieke wet.

B.10.2. Zoals het Hof erop heeft gewezen in zijn arrest nr. 50/2009 van 11 maart 2009, gaat het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn na, bij een aanvraag om dringende medische hulp van een vreemdeling die illegaal in het Rijk verblijft, of de aanvrager zonder die steun in staat is een menswaardig leven te leiden. Indien dat het geval is, is het centrum niet verplicht op te treden.

B.10.3. Opdat het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dringende medische hulp dient te verlenen, is, overeenkomstig artikel 1, eerste lid, van het koninklijk besluit van 12 december 1996 « betreffende de dringende medische hulp die door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn wordt verstrekt aan de vreemdelingen die onwettig in het Rijk verblijven », een medisch getuigschrift vereist dat de dringendheid ervan aantoont.

Bij betwisting komt het aan de rechter toe om te oordelen of er sprake is van dringende medische hulp en de kosten kunnen niet ten laste van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn worden gelegd, indien de dringendheid van de medische zorg niet afdoende wordt aangetoond.

Het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dient voorts middels een sociaal onderzoek na te gaan of de behoefte aan dienstverlening bestaat en welke de omvang ervan is (artikel 60, § 1, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn). De dringende medische hulp zal niet verschuldigd zijn wanneer uit dat onderzoek zou blijken dat de betrokkene onder de Belgische ziekteverzekering of onder die van zijn land van herkomst valt of dat hij over een verzekering zou beschikken die de ziektekosten in het land volledig dekt. Hetzelfde geldt wanneer de betrokkene over andere bestaansmiddelen beschikt.

B.11. Het is niet uitgesloten dat vreemdelingen die gemachtigd zijn tot een beperkt verblijf op grond van het voormelde artikel 9bis van de wet van 15 december 1980, wegens een arbeidskaart B of een beroepskaart, te maken krijgen met een situatie die dringende medische hulp vereist.

B.12. Luidens artikel 57, § 2, van de organieke wet van 8 juli 1976 is de taak van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn ten aanzien van illegale vreemdelingen beperkt tot het verlenen van dringende medische hulp. Ten gevolge van de bestreden bepaling blijven vreemdelingen die gemachtigd zijn tot een beperkt verblijf op grond van artikel 9bis van de wet van 15 december 1980, wegens een arbeidskaart B of een beroepskaart, gedurende de periode van de voorlopige machtiging tot verblijf daarentegen verstoken van die dringende medische hulp.

Het Hof dient na te gaan of het verschil in behandeling dat hieruit voortvloeit, redelijk is verantwoord.

B.13. Aangezien dringende medische hulp enkel wordt toegekend aan personen die niet over andere inkomsten en verzekeringen beschikken en ten aanzien van wie het dringende karakter van de noodzakelijke medische zorg is aangetoond - zoals gepreciseerd in B.10.3 -, kan het ontnemen van die hulp, door een algemene maatregel en *a priori* met betrekking tot een abstract gedefinieerde categorie van vreemdelingen, niet worden verantwoord door de bekommernis om sociale misbruiken te beperken.

Door die hulp te ontnemen, kunnen overigens geen misbruiken inzake de toegang tot het grondgebied worden tegengegaan, nu de bestreden bepaling betrekking heeft op vreemdelingen die gemachtigd zijn om tijdelijk in België te verblijven en die aan controles zullen worden onderworpen indien zij een verlenging van hun verblijf willen verkrijgen. Fraude inzake het verkrijgen van een verblijfsrecht kan op een doeltreffende wijze worden voorkomen door de intrekking van de machtiging tot verblijf van de vreemdeling die niet of niet langer zou beantwoorden aan de voorwaarden die ervoor gelden.

In dat verband bepaalt artikel 13, § 3, van de wet van 15 december 1980 :

« De minister of zijn gemachtigde kan in één van de volgende gevallen een bevel om het grondgebied te verlaten afgeven aan de vreemdeling die gemachtigd werd om voor een beperkte tijd in het Rijk te verblijven ingevolge deze wet of ingevolge de bijzondere omstandigheden eigen aan de betrokkene of ingevolge de aard of de duur van zijn activiteiten in België :

1° indien hij langer dan deze beperkte tijd in het Rijk verblijft;

2° indien hij niet meer voldoet aan de aan zijn verblijf gestelde voorwaarden;

3° indien hij valse of misleidende informatie of valse of vervalste documenten heeft gebruikt, of fraude heeft gepleegd of andere onwettige middelen heeft gebruikt die van doorslaggevend belang zijn geweest voor het bekomen van de machtiging tot verblijf ».

Het is bijgevolg mogelijk een einde te maken aan het tijdelijk verblijf van een vreemdeling die ten onrechte de uitoefening van een beroepsactiviteit zou hebben aangevoerd om zijn machtiging te verkrijgen om op het grondgebied te verblijven of die niet meer aan de aan zijn verblijf gestelde voorwaarden zou voldoen.

Ten slotte kan de budgettaire doelstelling die tijdens de parlementaire voorbereiding van de bestreden wet werd aangevoerd de wetgever niet ontslaan van zijn verplichting om voor iedereen het recht op een menswaardig leven te waarborgen wanneer een vreemdeling dringende medische hulp nodig heeft.

B.14. Gelet op het voorgaande is het in het geding zijnde verschil in behandeling niet redelijk verantwoord.

B.15. In zoverre zij de openbare centra voor maatschappelijk welzijn toestaat dringende medische hulp te weigeren aan de vreemdelingen die gemachtigd zijn tot een beperkt verblijf op grond van artikel 9*bis* van de wet van 15 december 1980 « betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen », wegens een arbeidskaart B of een beroepskaart, schendt de bestreden bepaling de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.16. In die mate is het enige middel gegrond.

Om die redenen,

het Hof

vernietigt artikel 20 van de programmawet van 28 juni 2013 waarbij een artikel 57*sexies* wordt ingevoegd in de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, in zoverre het de openbare centra voor maatschappelijk welzijn toestaat dringende medische hulp te weigeren aan de vreemdelingen die gemachtigd zijn tot een beperkt verblijf op grond van artikel 9*bis* van de wet van 15 december 1980 « betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen », wegens een arbeidskaart B of een beroepskaart.

Aldus gewezen in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 1 oktober 2015.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschant

J. Spreutels